

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Novák és Társai Ügyvédi Iroda tagjaként eljáró dr. Novák Tamás ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - a Czeglédi és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Frank Andrea ügyvéd) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jogsértés megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. április 2. napján kelt 12.UP.633.296/2005/22. számú ítélete ellen az alperes részéről 23. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - 15 nap alatt - 30.000 (Harmincezer) forint együttes első- és másodfokú eljárási költséget, míg az államnak - felhívásra - 24.000 (Huszonnégyezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az alperes 2004. december 14-én kötött vállalkozási szerződést az ... jogelődjével, a ... (a továbbiakban Hivatal) a felperes által kifejlesztett és szellemi tulajdonát képező, igazgatási és ügynevezett fejezeti területen működő ... költségvetési pénzügyi nyilvántartó szoftverrendszer vizsgálatára. A vizsgálat fő célja annak megállapítása volt, hogy a rendszer mennyire képes támogatni a kapcsolódó ügyviteli feladatokat, és milyen lépéseket kell megtenni az optimális felhasználhatósága érdekében. Az alperes a vizsgálat során a hivatal dolgozóival, vagyis a felhasználókkal készített interjúk, szóbeli kikérdezés, az alkalmazottak belső levelezésének felhasználása és az alkalmazottak munkájának közvetlen megfigyelése alapján összeállított, 2005. június 23-ai jelentésében - egyebek mellett - a következő megállapításokat tette:

1) „A Hivatal költségvetési, pénzügyi és számviteli nyilvántartásait támogató ... Rendszer működése, ennek következtében a benne tárolt és feldolgozott adatok

nem megbízhatóak, a Hivatal vagyoni helyzetéről, valamint az általa kezelt előirányzatok tekintetében sem képes megbízható információkat biztosítani."

2) „A Rendszer nem képes a költségvetésből gazdálkodó szervezet és fejezet gazdálkodási tevékenységének támogatására és nyomonkövetésére, a hatályos jogszabályok és szakmai gyakorlat fényében."

3) „Az ... Kft. vezető munkatársai (...) általunk is személyesen tapasztalt, minősíthetetlen stílusú kommunikációja lehetetlenné teszi az eredményes együttműködést a Hivatal, a ..., ... Kht., az ... és az ... Kft. között."

A felperes a Ptk. 75., 78. §-aira alapított keresetében - a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja értelmében - annak megállapítását kérte, hogy az alperes az idézett tényállításokkal a jóhírnevét megsértette. Kérte továbbá az alperesnek a további jogsértéstől eltiltását a Ptk. 84. § (1) bekezdés b) pontja szerint, továbbá elégtételadást e jogszabályhely c) pontjára alapítottnan. Jogfenntartó nyilatkozatot tett kártérítési igényének érvényesítésére. Előadása szerint a Hivatalt 2005-ben vizsgáló ... az intézményi működés vonatkozásában kifogásolni valót nem talált, csak a fejezeti működéssel kapcsolatos nyilvántartásokra vonatkozó beszámolót nem tartotta elfogadhatónak. Szakértői véleménnyel kívánta bizonyítani, hogy a perbeli rendszer egy része vonatkozásában nem állnak fenn az alperesi jelentésben foglalt hiányosságok.

Az alperes a kereset elutasítását indítványozta. Kiemelte: a vizsgálatot ismert hazai és nemzetközi eszközök alkalmazásával, a Hivatal vezetésével és a rendszer kifejlesztőjével, valamint a „kulcsfelhasználókkal" együttműködve hajtotta végre. Betartotta a költségvetési szervek belső ellenőrzésére vonatkozó jogszabályi előírásokat. Jogi álláspontja szerint vizsgálati jelentése mint szakértői vélemény, értéktétel csak akkor adhatna alapot a jóhírnév megsértésének megállapítására, ha kifejezőmódjában indokolatlanul bántó vagy sértő lett volna.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes a Hivatal Belsőellenőrzési Főosztálya részére 2005. június 23-án készített jelentés azon állításaival, miszerint a felperes által készített ... rendszer nem megbízható, nem képes a költségvetésből gazdálkodó szervezetek és a fejezet gazdálkodási tevékenységének támogatására és nyomon követésére, továbbá munkatársainak minősíthetetlen stílusú kommunikációja lehetetlenné teszi az eredményes együttműködést a hivatal, a ..., a ... Kft., az ... és a felperes között, megsértette a felperes jóhírnevét. Az alperest elégtételadásra, valamint 42.000 forint részperköltség megfizetésére kötelezte; az ezt meghaladó keresetet elutasította. Tényként állapította meg, hogy az ...-vizsgálat a Hivatal által két területen alkalmazott rendszer egészére nem terjed ki. Az alperes munkatársai az ...-tól tesztadatokat és értékelést nem kaptak, és - mivel az ... a szoftvert különösen a fejezeti kezelésű előirányzatok tekintetében nem vizsgálta - jelentéséből nem tűnik ki, hogy negatív megállapításait mire alapozta. Rögzítette továbbá, hogy a rendszer vizsgálata közvetlen tapasztalatszerzésen alapult, és hogy a rendszert működtető felhasználók felkészültsége mind pénzügyi számviteli, mind informatikai téren hiányos volt. A műszaki szakértői véleményt - amely szerint a rendszer a feladat

elvégzésére nem volt alkalmatlan - elfogadta, ezért további bizonyítási eljárás lefolytatását nem találta indokoltnak. Kiemelte, hogy a szakmai vélemény akkor sért személyiségi jogot, ha minden ténybeli alapot nélkülöz, nyilvánvalóan okszerűtlen következtetéseken alapul, vagy sérti az emberi gondolkodás és ítéletalkotás szabályait. Az adott esetben a rendszer alkalmatlanságára vonatkozó tényállítások valóságtartalmát az alperes nem bizonyította, és azt sem, hogy a szakmai szokásoknak megfelelő részletes vizsgálat, tesztelés után, megalapozottan jutott erre a tényállítás formájában kifejezett véleményre. Az alperes nem bizonyította a felperes munkatársainak minősíthetetlen stílusú kommunikációját sem, márpedig a felperesre nézve sértő, ha azt állítják: durva, modortalan, együttműködésre képtelen alkalmazottakat foglalkoztat. Az elégtételadás keresetben indítványozott módját megfelelőnek találta. Nem látott viszont alapot a Ptk. 84. § (1) bekezdés b) pontjának alkalmazására, mert a jogsértés folytatására nem volt adat. A perköltségre vonatkozó rendelkezést a Pp. 78. § (1) bekezdésére és 75. § (2) bekezdésére alapította.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, annak megváltoztatása és a kereset elutasítása érdekében. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a felek előadásait és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékokat nem megfelelően vettette egybe, emiatt a helytelenül megállapított tényállás alapján megalapozatlan ítéletet hozott. A 2005. június 23-án kelt belső ellenőri jelentések egyes ténymegállapításai nem ragadhatók ki, az csak teljes egészében értékelhető. ... tanú számvevő a per során megerősítette az ... jelentését abban a vonatkozásban is, hogy a perbeli rendszer a törvényi előírásoknak megfelelő könyvvezetési és pénzügyi nyilvántartások vezetésére alkalmatlan volt. Az is peradat, hogy a dolgozók oktatása nem volt elég hatékony és teljes, valamint a Hivatal dolgozóinak a rendszerhez való hozzáférése jelentősen korlátozott volt. A beszámolóban szereplő adatok megbízhatatlansága és pontatlansága miatt a ... a Hivatal 2004. évi gazdasági eseményeinek ismételt könyvelését rendelte el, ezért módosítani kellett a központi költségvetés bevételi és kiadási főösszegeit is. Hangsúlyozta: a Hivatal és a felperes között 2004. október 20-án létrejött szoftvertámogatási, illetve karbantartási szerződés alapján a hivatali dolgozók oktatása szintenként és személyre szólóan a felperes kötelezettsége lett volna, akárcsak a szoftver-felhasználási szerződés értelmében az adatrögzítés. A perbeli szakértői véleménnyel kapcsolatban azt emelte ki, hogy a szakértői vizsgálat az alperesi jelentés 41. pontja közül kizárólag egyetlen kérdésre, a ... és a ... Rendszer közötti interface működésvizsgálatra terjedt ki.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

A fellebbezés alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást ítélkezése alapjául elfogadta, azonban az abból levont jogi következtetésekkel nem értett egyet.

A Ptk. 78. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés alapján a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

A kereseti kérelem elbírálásánál annak van döntő jelentősége, hogy az adott esetben az alperes - a felhasználó Hivatal megbízásából - lefolytatott vizsgálat alapján szakvéleményt készített.

Az Alkotmánybíróság több határozatában foglalkozott az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében megfogalmazott szabad véleménynyilvánításhoz való jog tartalmával, terjedelmével és jogi védelmével. A 30/1992. (V. 26.) AB határozat indokolása értelmében olyan kiemelt fontosságú alkotmányos alapjogról van szó, amely csak kivételesen indokolt esetben korlátozható. A 36/1994. (VI. 24.) AB határozat szerint a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a kifejtett véleményt annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi. Ez azt is jelenti, hogy a bíróság egy-egy véleménynek minősített kijelentés értékelése során nem vizsgálhatja annak érték- és valóságtartalmát, nem feladata a kifejtett véleménnyel való egyetértés, vagy azzal való szembehelyezkedés kifejezése.

A bírói gyakorlat szerint a vélemény-nyilvánítás akkor sértő, ha minden ténybeli alapot nélkülözve tartalmaz elmarasztaló értékítéletet, vagy indokolatlanul bántó, sértő, lealázó (BH2003. 407.).

Annak eldöntéséhez, hogy az alperes által készített vizsgálati jelentés mint szakvélemény ellentétes-e az emberi gondolkodás, a logika elemi szabályaival, minden ténybeli alap nélkül tartalmaz elmarasztalást, vagy kifejezőmódjában indokolatlanul lekicsinylő, lealázó-e, a sajtó-helyreigazítási perekre kialakított PK 12. számú állásfoglalásban kifejtett értelmezési elveket is figyelembe kell venni. Ezek szerint a kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valós tartalmuk szerint kell megítélni. A közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél tekintetbe kell venni a társadalmilag kialakult közfelfogást is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések a jogsértés megállapítására nem adnak alapot.

Az adott esetben a kifejtett elvek szerint értékelve az alperes által készített szakvéleményt, figyelembe kell venni a vizsgálat célját és hátterét. A hivatal alkalmazásában álló ... tanú által „úgymond kíváncsiságból” (14. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldal) megrendelt vizsgálat alapján készült jelentés utalt arra, hogy a rendszer számos funkciója már jelenleg is éles üzemi környezetben használt, azonban több funkciója továbbra is fejlesztés, illetve módosítás alatt áll. A jelentés „Vezetői összefoglaló” című 2. pontja fontosnak tartotta annak kiemelését, hogy a rendszer használata lehetetlen a felperes közreműködése és aktív beavatkozása nélkül, mivel a tárolt adatokhoz teljes és kizárólagos közvetlen

hozzáférése a felperesnek van, míg a Hivatal részéről nincs olyan személy, aki a rendszert megfelelő mélységben átlátná és eljárhatna. A jelentés emiatt is felvetette, hogy a felperesnek a rendszerhez való hozzáférése ésszerű és azonnali megszüntetése, a 2004. év adatainak tételes, a felperestől független vizsgálata, valamint a további alkalmazás felülvizsgálata a 2004. évi adatok független rendszerben történő újrakönyvelése és tételes adatvizsgálat eredményéhez képest indokolt. A jelentés összefoglaló javaslatokat tett, elkülönítve az azonnali, a rövidtávon és a hosszútávon végrehajtandó javasolt módosításokat.

Mindezen összefüggések alapján az állapítható meg, hogy az alperes a szoftverrendszert több szempontból vizsgálva fejtette ki véleményét, amely még akkor sem lenne jogsértő, ha az megalapozatlan lenne, nem tartalmazná a tények részletes elemzését, illetve téves vagy ellentmondásos megállapításokat foglalna magában.

A „nem megbízható adatok”-ra utalás, a „nem képes...” megfogalmazás nem tekinthető indokolatlanul sértőnek, lealázőnak; és nem állapítható meg a jogsértés a felperes alkalmazottainak kifogásolt magatartásával összefüggésben sem. Ez utóbbi vonatkozásban rendelkezésre áll az alperesi ügyvezető, ... (10. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal) eladását megerősítő tanúvallomás [... (10. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal)] arra nézve, hogy a felperesi ügyvezető - az alperest szellemi javak eltulajdonításával gyanúsítva - megtagadta az alperesi alkalmazottakkal való együttműködést.

Mindezeket a körülményeket értékelve nem állapítható meg az, hogy az alperesi szakértői vélemény tartalmában, vagy kifejezési formája szerint nyilvánvalóan ellentétes lenne a véleményalkotás elemi szabályaival, ezért nem sérti a felperes jóhírnevét.

A kifejtettek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint - megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

Az eredményes fellebbezés folytán a felperest együttes első- és másodfokú eljárási költség megfizetésére kötelezte (Pp. 78. §, 79. § (1) bekezdés, Pp. 239. §). Az alperesi jogi képviselő munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése szerint, a 4/A. § értelmében áfa-val növelt összegben állapította meg.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt illeték viselésére a felperest kötelezte [6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése].

Budapest, 2007. szeptember 12.

Dr. Sággy Mária s.k.

a tanács elnöke

Dr. Fülöp Györgyi s.k.
előadó bíró

Lévainé dr. Szakács Mária s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

írnok